

THE EUROPEAN DISCOVERY OF CHINA POMPEU FABRA UNIVERSITY BARCELONA

EL MÓN XINÈS

XINA EN LA HISTÒRIA DEL MÓN MODERN MUNDIAL

Al segle XIII, l'expansió mongola, que va establir l'imperi amb un territori continental contigu més gran de tota la història, va marcar l'inici de la història mundial al continent eurasiàtic. Gent provinent de l'Àsia Central i de Pèrsia predominen als cercles científics i polítics de la Xina Yuan. Aquests consellers musulmans van portar a la Xina tots els grans textos científics del món antic, incloent-hi els dels grecs, tal com la rica ciència medieval musulmana. Però, encara que es difon la ciència, el transport de sistemes de pensament científic complets resulta molt més complex.

La cort de Khubilai Khan va atreure també multitud de viatgers de l'Europa llunyana, seduïts per la promesa de beneficis que ofería la protecció mongola sobre les rutes terrestres d'Euràsia. Marco Polo es trobava entre els visitants.

La Xina era ara, amb els Yuan, un país molt més gran que abans. El domini mongol va deixar records amargs entre els xinesos, però també va reforçar, permanentment, la seva reunificació.

A mitjans del segle XIV, els mongols van ser enderrocats pels Ming, una dinastia purament xinesa encaixada entre dues d'estrangeres: abans, els mongols i després, els manxús. Els Ming odiaven els mongols i durant tot un segle van combatre el que en quedava de les tribus mongoles, però també van heretar-ne l'autocràcia.

Els Ming ara jugaven un paper a escala mundial. A principis del segle XV, van enviar enormes expedicions navals que arribaren fins al sud-est asiàtic, l'Índia, la península Aràbiga i la costa oriental de l'Àfrica. Però aquesta expansió naval va acabar de manera abrupta l'any 1433, quan els Ming van prohibir el comerç marítim, mentre que els pirates japonesos i xinesos fustigaven les costes xineses. En aquest context de forta sospita cap als estrangers, els portuguesos van arribar a la Xina.

Però la prohibició xinesa del comerç marítim no va aturar pas la sortida de productes ni d'emigrants xinesos. La porcellana xinesa va arribar fins als nous centres econòmics del moment, a l'imperi Turc otomà, i a algunes de les riques ciutat-estat

italianes. A Europa es van conèixer abans els productes xinesos que la mateixa Xina.

Als segles XV i XVI, **un nombre significatiu d'emigrants xinesos va començar a instal·lar-se** al sud-est asiàtic. És gràcies a les colònies xineses a Manila que els productes xinesos van **circular fins a l'altre extrem de l'oceà Pacífic i que la plata de Mèxic i del Perú** va arribar a la Xina. Els galions també van portar plantes americanes com les patates, els cacauets i el **blat de moro, que van augmentar molt la productivitat de l'agricultura xinesa. El creixement de la població al final de l'època Ming es deu en gran part a aquests nous productes.**

A principis del segle XVII, la Xina era la nació més pròspera de la Terra i s'havia convertit en el centre d'interès en els cercles intel·lectuals europeus. L'Era dels descobriments va **portar, no només el d'Amèrica, sinó també el de la Xina.**

Però, a mitjans del segle XVII, la dinastia Ming va entrar en un llarg període de decadència, alimentada per les violentes lluites entre els eunucs i els funcionaris **acadèmics i perquè cada vegada arribava menys plata d'Espanya. Quan les revoltes dels camperols** es van convertir en una amenaça mortal per a la dinastia, el que en quedava va buscar l'ajuda dels Manchu, una tribu del nord que ja s'havia convertit en un estat burocràtic a l'estil xinès.

El 1644, la dinastia Ming va ser enderrocada pels manxús, que van fundar la dinastia Qing, que duraria fins al 1911, moment en què es tanca el cicle de les dinasties imperials xineses. La transició de Ming a Qing serà la primera turbulència política xinesa per trobar el seu camí cap a les narratives occidentals.

Els tres emperadors successius que van governar durant més d'un segle van portar la Xina cap a un dels seus períodes més esplendorosos. Encara que sempre mantenien la preeminència dels manxús sobre els xinesos, els tres emperadors van atreure els acadèmics xinesos patrocinant activament la cultura xinesa. Va ser també amb aquests tres emperadors que la Xina va arribar a la seva màxima extensió, quan van conquerir **Taiwan, des d'on s'expulsa l'imperi comerciant-pirata més poderós de tots els temps.** També van conquerir Mongòlia, el Tibet i Xinjiang, fet que els posa en contacte directe amb un imperi rus també en expansió.

A finals del segle XVIII, la dinastia Qing va tornar cap a un despotisme creixent i una reticència cada vegada més gran cap als canvis polítics i econòmics. Les grans rebel·lions que van debilitar la dinastia Qing van començar a començaments del segle XIX. En aquest moment també es va fer cada vegada més evident que els assumptes exteriors de la Xina i el comerç exterior estaven en desacord amb la tendència del segle XIX cap a la globalització. La Xina es va anar convertint gradualment en la presa d'un colonialisme voraç que ja estava establint-se a l'Índia i el sud-est de l'Àsia.

En unes quantes dècades, les guerres devastadores de l'opi van portar a sobre un canvi profund de la percepció occidental de la Xina, que va passar de ser un model digne **d'admiració a un fracàs menyspreable. Tres segles de xenofília van donar pas a una xenofòbia imperant.**